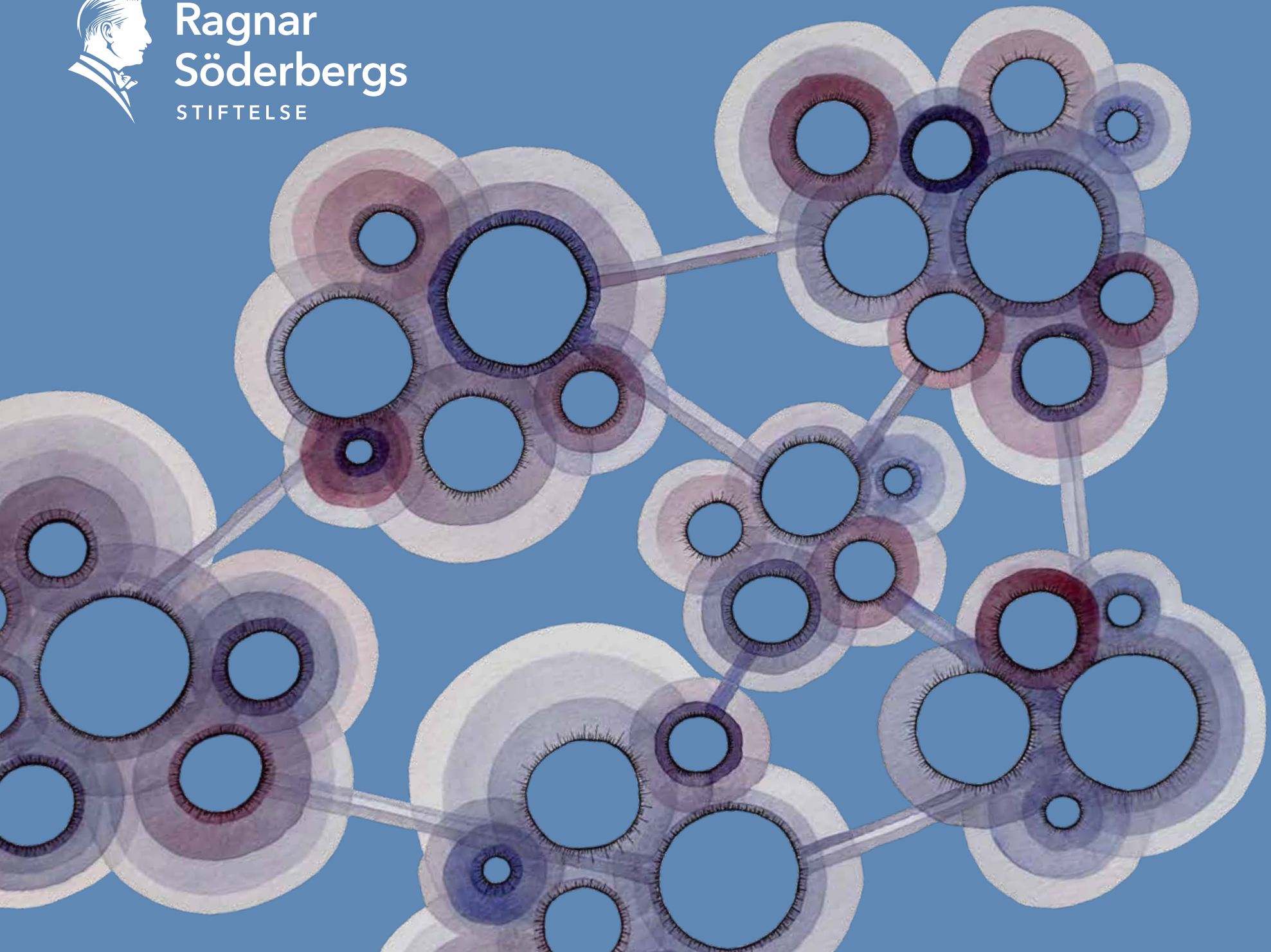
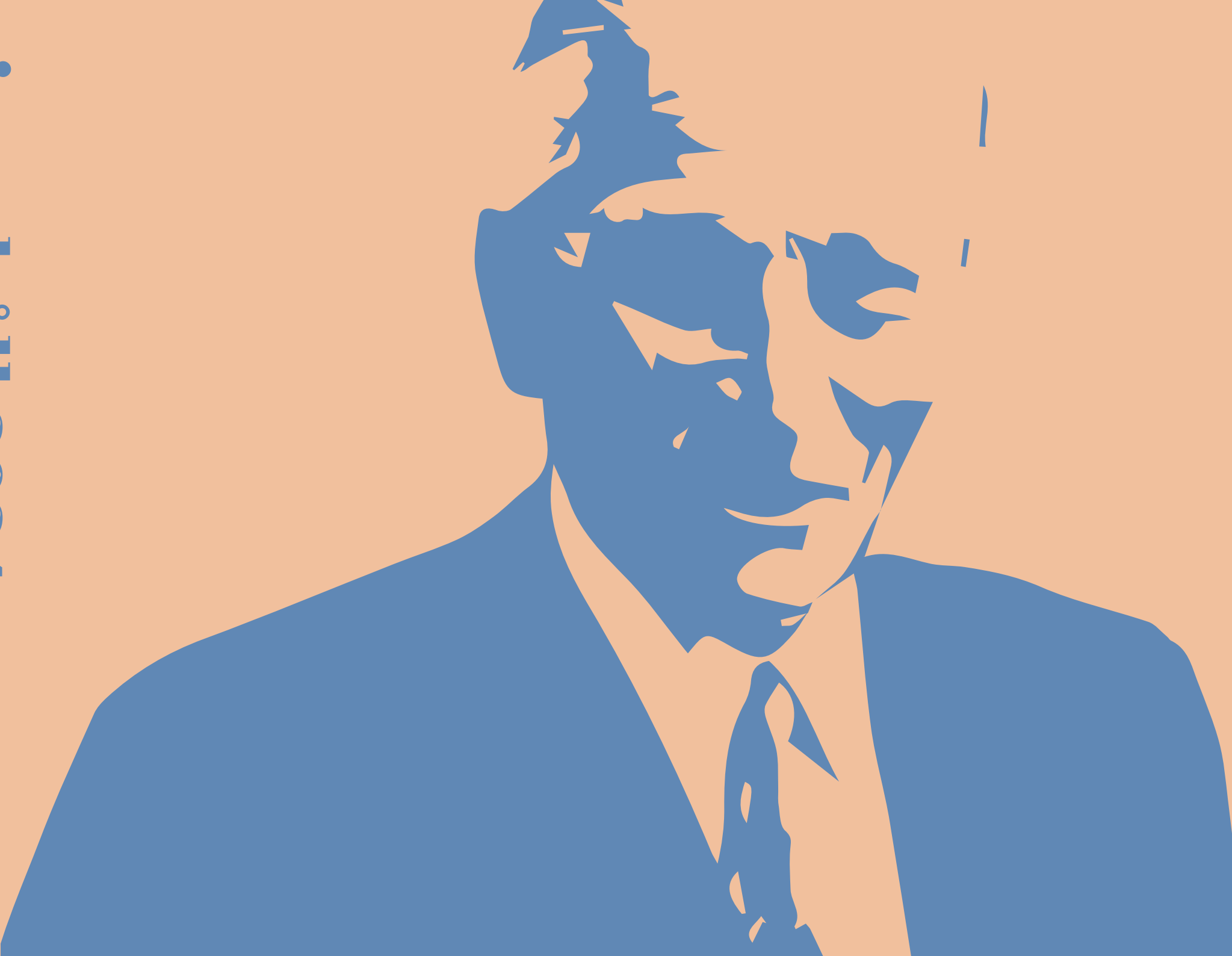

Ragnar
Söderbergs
STIFTELSE

årsberättelse 2024

innehåll 2024

4

VD har ordet. Anna Wetterbom summerar året som gått. Stiftelsen fortsätter satsningen på rättsvetenskap och återväxten inom forskningsfältet är mycket god. Läs mer om forskarna under Möt en forskare på vår hemsida.

5-7

Forskning i fokus. Vi arbetar med finansiering av framtidens främsta forskare inom rättsvetenskap, ekonomi och medicin.

Stöd till framtidens främsta forskare	sid 5
Så här finansierar vi forskning	sid 6
Swedish Foundations Starting Grant	sid 7

Forskningsområden

8-9

Rättsvetenskap.
Sju olika projekt pågår under 2024.

**Ekonomi
Medicin**

sid 10
sid 10

Konferenser. Genom ett samarbete mellan Ragnar Söderbergs stiftelse och Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) får tre forskare möjlighet att arrangera varsin vetenskaplig konferens hos KVA.

11

Möten med våra forskare

12-16

Anni Carlsson arbetar på Försvarshögskolan med rättslig reglering av public service-medier i fredstid, kris och krig. Projektet analyserar den lagstiftning som styr verksamheten och regeringens möjligheter att styra svensk public service.

sid 13-14

Autilia Arfwidsson undersöker förutsättningarna för att använda AI för beskattning inom EU. Syftet är att ta reda på hur vi kan använda AI på bästa sätt och samtidigt behålla skattebetalarnas rättigheter.

sid 15-16

17

Året i siffror.

Balans- och resultaträkning för Ragnar Söderbergs stiftelse 2024, sid 17-18.

19-20

Om stiftelsen.

Styrelsen och kansliet
Historien om Ragnar Söderberg och stiftelsen

sid 19
sid 20

GOD ÅTERVÄXT INOM FORSKNINGEN

UNDER 2024 genomförde vi ännu en utlysning av post doc-anslag inom rättsvetenskap och det är glädjande att se att återväxten inom forskningsfältet är mycket god. Stiftelsen har även drivit en ny omgång av Swedish Foundations Starting Grant, SFSG, tillsammans med sex andra privata finansiärer. I samarbete med Kungl. Vetenskapsakademin, KVA, gjorde vi också två utlysningar. Den ena för att utse deltagare till Lindau Nobel Laureate Meeting och den andra för att utse tre forskare som får genomföra varsin vetenskaplig konferens hos KVA.

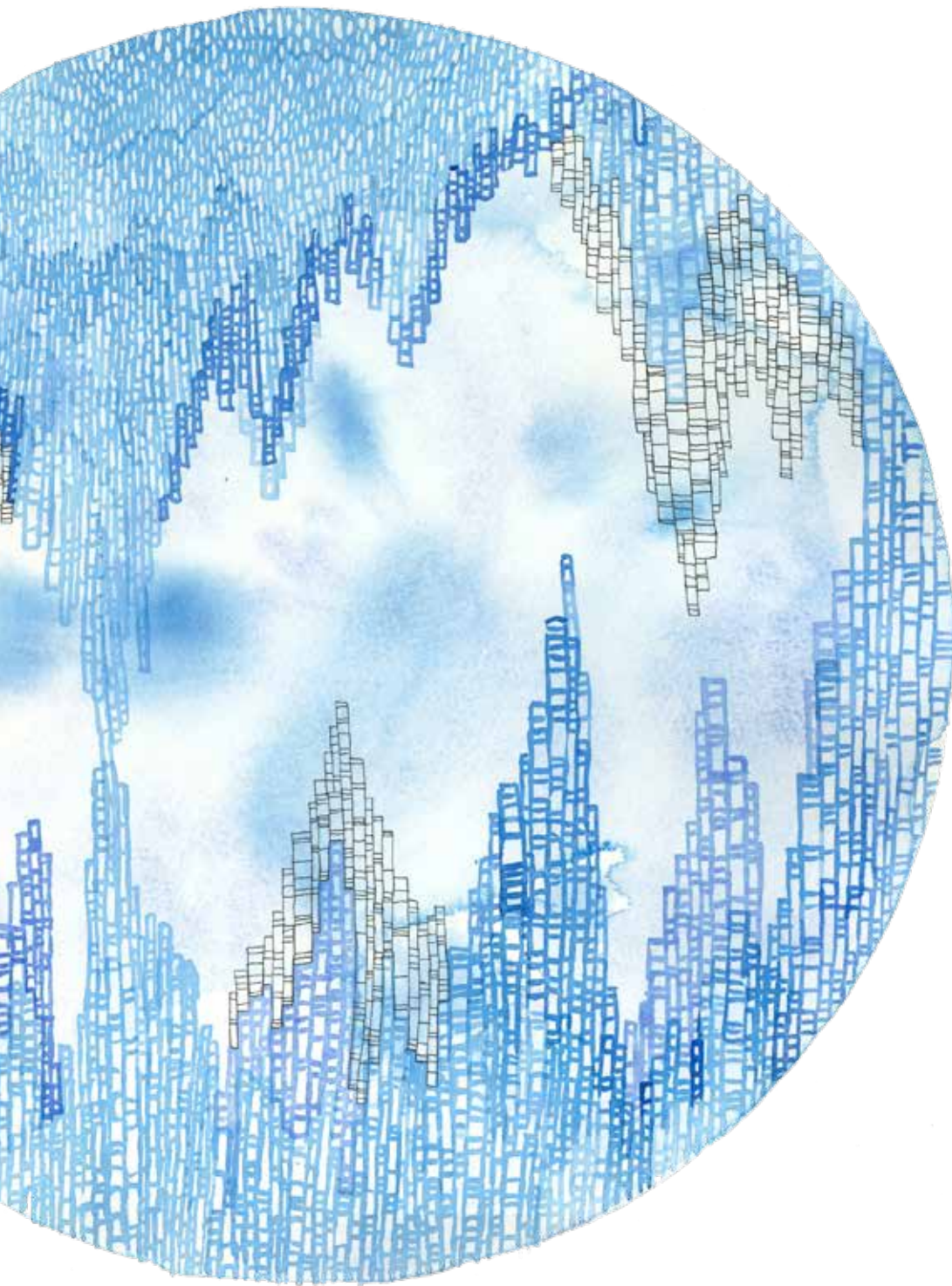
VAD BLIR DET av de projekt och forskare som stiftelsen finansierar? För att belysa det har vi under året publicerat en serie intervjuer på hemsidan där åtta forskare har blivit porträtterade. De berättar livfullt om forskningens vardag, medgångar och motgångar, och den glädje som infinner sig när de finner ny kunskap. Att skriva på hemsidan om forskarna ger dem ökad synlighet och är ett sätt för oss att stötta dem med mer än anslag.

VID 2025 ÅRS BÖRJAN flyttade kansliet och när jag sorterade igenom gamla protokoll och årsberättelser så fastnade jag ideligen i olika texter som beskrev stiftelsens historia. Stiftelsens ända-

mål har såklart varit detsamma sedan grundandet 1960 och vi har alltid stöttat forskning inom ekonomiska vetenskaper, medicin och rättsvetenskap. Men hur det har gått till har skiftat över tid och det verkar ha varit en ständigt pågående diskussion om hur stiftelsen kan göra mesta möjliga nytta för forskare och forskning i Sverige. Den diskussionen pågår med full kraft i styrelsen även nu och vi pratar återkommande om hur vi kan fortsätta att vara relevanta.

NYFIKENHET på vad som händer utanför stiftelsen och hur andra arbetar, är en viktig faktor för att fortsätta utvecklas och vara relevanta. Det känns därför väldigt roligt att kansliet sedan årsskiftet är hyresgäst hos KK-stiftelsen i Kungsträdgården. Avsikten med att flytta till en ny kontext är att lära nytt och ta till sig idéer som vi inte skulle ha exponerats för annars. En slags mobilitet för forskningsfinansiären om man så vill, inte så olik upplägget när forskare åker på så kallad ”sabbatical” för att få nya intryck och inspiration. Något som är lika viktigt för både forskare och forskningsfinansiärer!

Anna Wetterbom, vd Ragnar Söderbergs stiftelse
anna@soderbergs.se

STÖD TILL FRAMTIDENS FORSKARE

I linje med stiftelsens stadgar finansieras främst forskning inom rättsvetenskap, ekonomi och medicin.

Stiftelsens vision är sedan drygt femton år att finna och finansiera framtidens främsta forskare. Att finna innebär att stiftelsen hela tiden söker aktivt efter nischer där vi kan göra stor nytta för forskarna och forskningen i Sverige.

Finansiering av framtidens främsta forskare

Att finna innebär också att vi använder oss av sakkunniggranskning för att hitta forskare som både är vetenskapligt skickliga och som har nydanande idéer. Framtidens främsta betyder att vi finansierar forskare relativt tidigt i karriären med ambitionen att göra det möjligt för dem att etablera sig som självständiga forskare.

Finansieringen sker genom fleråriga anslag. Anslag till akademiskt yngre forskare är stiftelsens huvudfokus men i vissa fall finansieras även andra aktiviteter som ligger i linje med stiftelsens vision.

Tillsammans med sex andra privata finansierare driver vi sedan 2015 det unika samarbetet Swedish Foundations Starting Grant. Där erbjuder vi en andra chans till finansiering för forskare som, trots högsta betyg, får avslag på sin ansökan om Europeiska forskningsrådets Starting Grant.

Våra övriga satsningar

Stiftelsen finansierar sedan 2019 en delegation med svenska doktorander som deltar i Lindau Nobel Laureate Meeting i Tyskland. De forskare som får bidrag till resan väljs ut i samarbete med Kungl. Vetenskapsakademien, KVA. Tillsammans med KVA gör vi också en satsning på konferensanslag för forskare som tidigare fått finansiering av stiftelsen.

Stiftelsen ger stöd till Sveriges unga akademi, SUA. En oberoende plattform som ger yngre forskare en stark röst i den forskningspolitiska debatten och som även arbetar med att föra ut forskning till barn och unga. Sedan SUA grundades 2011 har stiftelsen beviljat drygt 32 miljoner kronor i stöd till akademien och 2024 gavs två miljoner kronor i stöd.

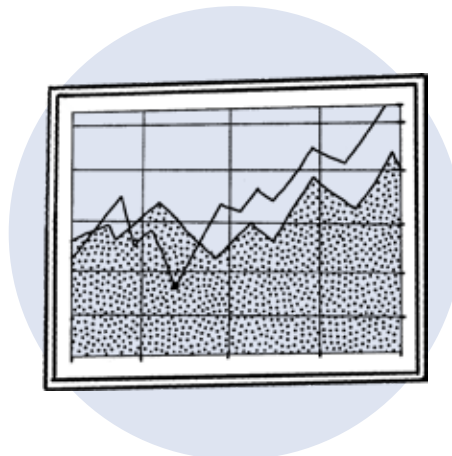
Under 2024 har stiftelsen även gett stöd till universiteten i Lund och Stockholm för att arrangera workshops för forskare som avser att söka anslag från ERC.

SÅ HÄR FINANSIERAR VI FORSKNING

1 Grundaren och företagsledaren Ragnar Söderberg bildar stiftelsen 1960 och donerar aktier i familjeföretaget Ratos som grundkapital.

2 Avkastning från stiftelsens kapital delas ut som anslag till forskning och forskare. Det sker genom öppna utlysningar.

3 Utlysning. Forskare söker anslag genom stiftelsens olika utlysningar. Ansökningar inom samma utlysning konkurrerar med varandra.

4 Ansökningarna bedöms av en panel med ledande forskare som är experter inom ämnesområdet. Panelen bedömer meriter och kvaliteten i det föreslagna projektet.

5 Styrelsemöte. Baserat på expertpanelens bedömning beslutar stiftelsens styrelse om vilka ansökningar som beviljas forskningsanslag.

6 Forskningsanslag. Forskningsprojekt som finansieras av stiftelsen pågår i två till fem år. Under den tiden publicerar forskarna sina resultat. När projektet är slut återrapporterar de till stiftelsen.

SWEDISH FOUNDATIONS STARTING GRANT

Swedish Foundations Starting Grants, SFSG, riktar sig till nyligen disputerade forskare som fått högsta betyg i Europeiska forskningsrådets utlysning av ERC Starting Grant, men inte beviljats ERC-anslag på grund av deras begränsade budget. Forskare inom alla vetenskapsområden, och som är verksamma i Sverige, är välkomna att ansöka.

Varje år tävlar cirka 4 000 av Europas främsta yngre forskare om de prestigefyllda och välfinansierade startanslagen från Europeiska forskningsrådet, ERC. Konkurrensen är stenhård och även forskare i den högst rankade gruppen blir utan bidrag när ERCs budget inte räcker till.

Fånga upp talanger

För att fånga upp dessa forskartalanger och undvika att de tappar viktigt momentum och driv i sitt arbete startade vi och ett antal privata svenska forskningsfinansiärer satsningen Swedish Foundations Starting Grant, SFSG, 2015. Idag består samarbetet av sju finansiärer: Erling Perssons Stiftelse, KK-stiftelsen, Kempe-stiftelserna, Olle Engkvists Stiftelse, Ragnar Söderbergs stiftelse, Riksbankens Jubileumsfond och Svenska Sällskapet för Medicinsk Forskning.

Genom en riktad utlysning erbjuder vi forskare som topprankats hos ERC en ny chans till finansiering nationellt.

Fler anslag gynnar forskningen

Anslagen från SFSG ger motsvarande finansieringen som startanslagen från ERC, upp till 1,5 miljoner euro per år i fem år. Avsikten med SFSG är inte att ersätta EUs finansiering utan att uppmuntra fler forskartalanger vid svenska lärosäten att delta i ERCs utlysningar. Därför förväntas forskaren fortsätta att söka relevanta ERC-anslag under hela projektperioden. På sikt gynnar detta både forskarna och forskningen som helhet i Sverige.

Topprankade forskare

Vetenskapsrådet har en parallell satsning på topprankade svenska forskare som står på ERCs reservlista. De båda satsningarna samordnas för att göra största möjliga nytta.

Fram till 2024 har 30 unga forskare beviljats närmare 400 miljoner kronor via initiativet. Av dessa har elva forskare finansierats av Ragnar Söderbergs stiftelse.

11

forskare har finansierats av Ragnar Söderbergs stiftelse. Under 2024 betalas anslag ut till fem forskare.

Eszter Lakatos 2025–2030

Chalmers tekniska högskola
Re-defining cancer immunogenicity on the systems level.

Kathlen Hohn 2024–2029

Kungliga Tekniska högskolan
Algebraic vision.

Gaultier Lambert 2023–2028

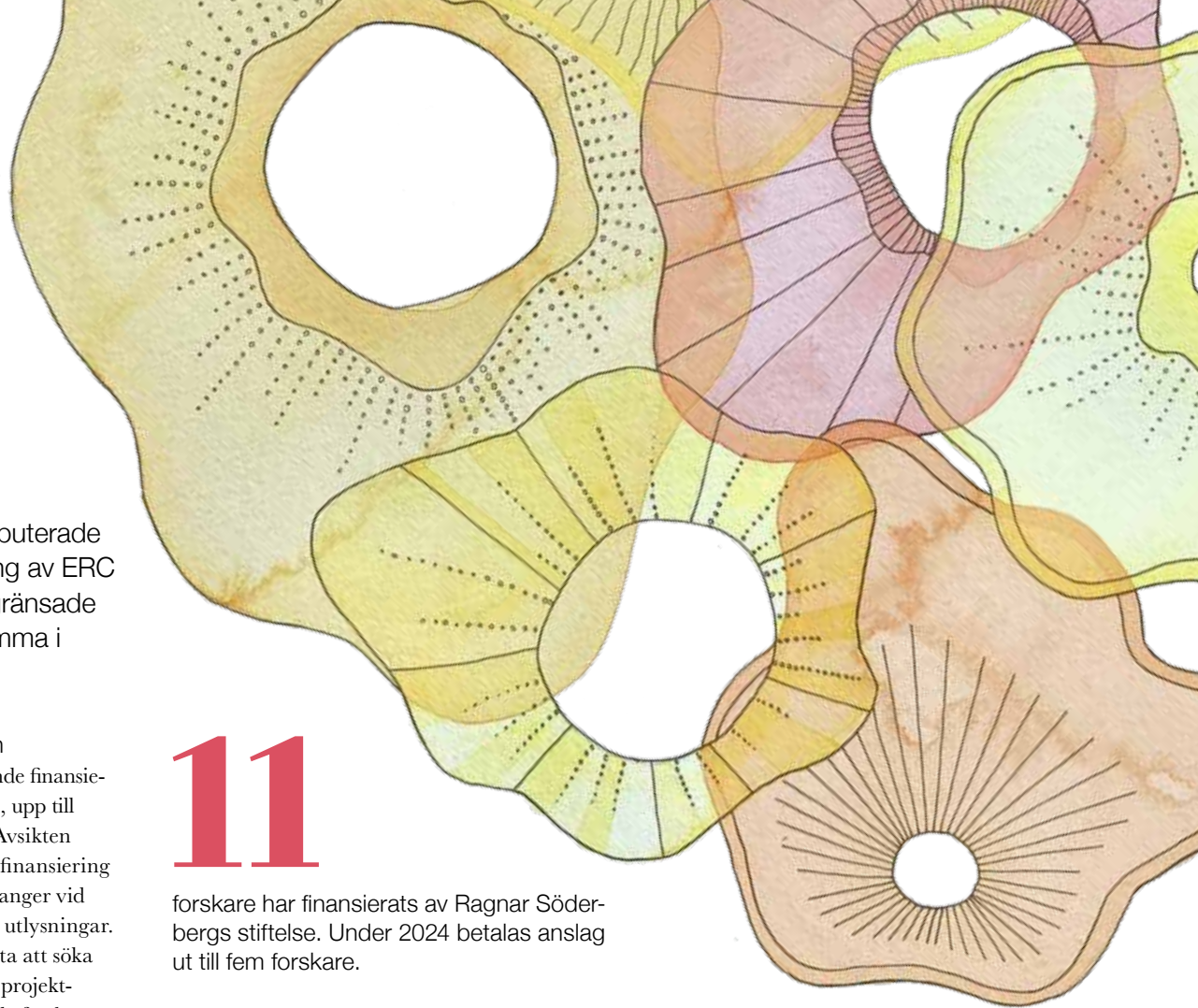
Kungliga Tekniska högskolan
Log-correlated fields and applications to statistical mechanics.

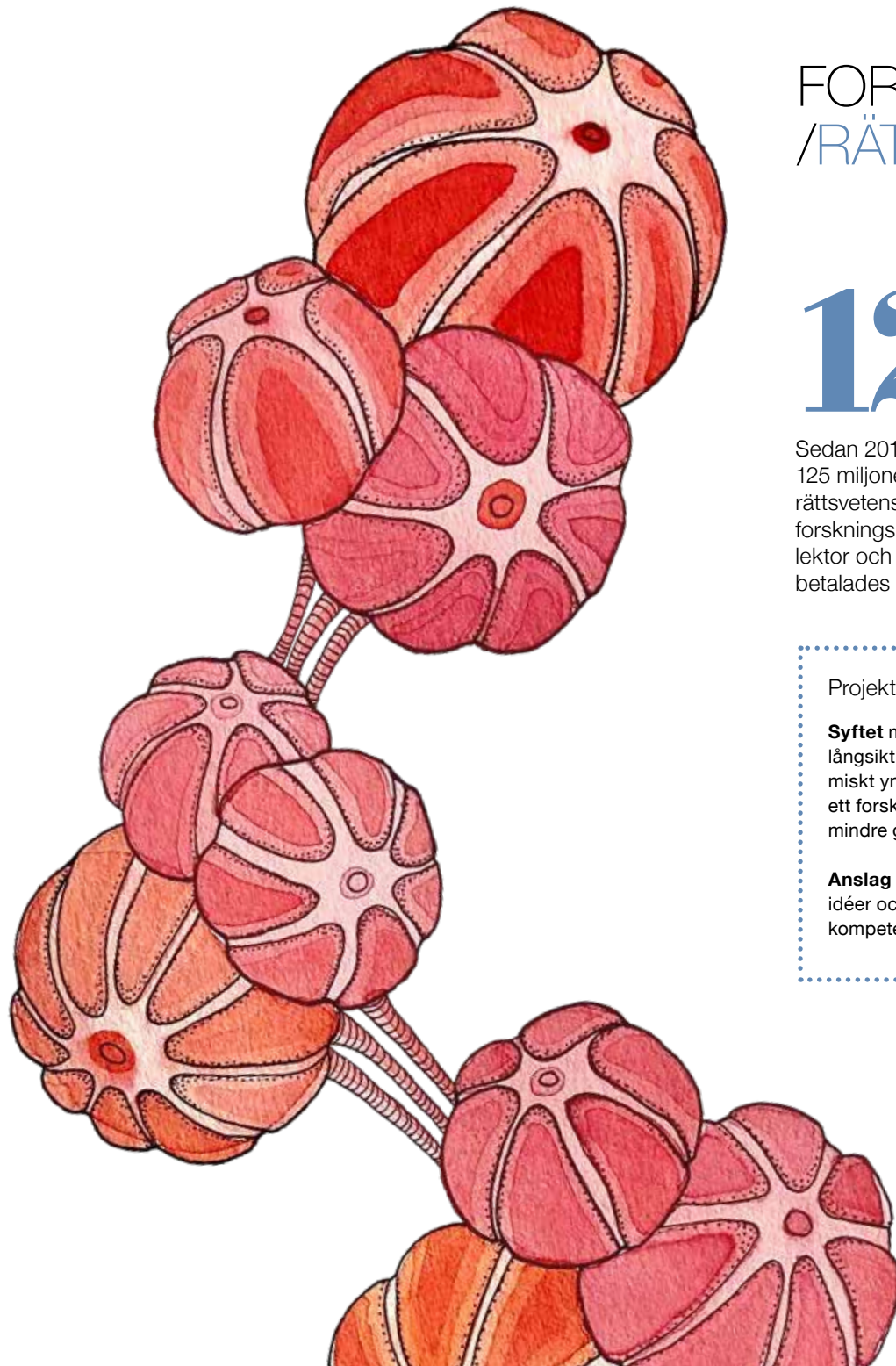
Linda Johansson 2020–2025

Göteborgs universitet
Structures of intramembrane receptor complexes: capturing transient GPCR dimers.

Emma Andersson 2019–2024

Karolinska institutet
Liver innervation goes viral: embryonic liver nano-injection to investigate neuro-biliary development.

FORSKNING PÅGÅR /RÄTTSVETENSKAP

125 Mkr

Sedan 2012 har stiftelsen delat ut cirka 125 miljoner kronor till forskning inom rättsvetenskap. Anslag har beviljats för forskningsprojekt, tjänster som biträdande lektor och post doc-projekt. Under 2023 betalades anslag ut till följande projekt.

Linnea Wegerstad 2024–2027

Lunds universitet

Understanding sentencing – proportionality, conformity and sources of law in judicial decision-making.

Åsa Örnberg, Elisabeth Ahlinder 2024–2028

Stockholms universitet

Managing Conflicts within the Wild
Ungulate Legal Framework.

Projekt inom rättsvetenskap

Syftet med anslagsformen är att genom långsiktig finansiering ge lovande akademiskt yngre forskare möjlighet att driva ett forskningsprojekt, individuellt eller i en mindre grupp.

Anslag ges till projekt med innovativa idéer och forskare med hög vetenskaplig kompetens. Anslaget riktar sig till forskare

som disputerat för maximalt tio år sedan och som är verksamma vid ett svenskt universitet. Projekten har normalt sett varit tre till fyra år medan anslagens storlek har varierat. Forskarna ingår i alumninätverket för rättsvetare och bjuds in till ett event när de senast beviljade forskarna firas.

Therése Fridström Montoya 2020–2024

Uppsala universitet
Samtycka genom annan? Om likhet inför lagen genom assisterat beslutsfattande.

Katja de Vries 2020–2024

Uppsala universitet
CreAI: Co-existing with creative Artificial Intelligence within the limits of EU law – Data protection, intellectual property, freedom of expression and cybercrime.

Caroline Johansson 2020–2024

Uppsala universitet
Konkurrerande arbetsmarknadsorganisationer – Ett komparativt projekt om arbetsmarknadens parter representativitet i Norden.

Biträdande lektorer inom rättsvetenskap

I samarbete med med Uppsala universitet finansierar stiftelsen just nu en handfull biträdande lektorer. Genom anslaget får framstående unga rättsvetare forskningsstöd och anställning vid den juridiska institutionen. Uppsala universitet ansvarar för rekrytering och anställning av de biträdande lektorerna.

Alumni. Forskarna ingår i alumninätverket för rättsvetare och bjuds in till ett event när de senast beviljade forskarna firas.

Autilia Arfwidsson 2024–2026

Uppsala universitet
Time to tax in the digital age: A study of AI-driven real-time tax administration in the EU.

Anni Carlsson 2024–2026

Försvarshögskolan
Regulation of public service media in peacetime, crisis and war.

Johanna Chamberlain 2022–2024

Uppsala universitet
Damages for PFAS contamination and Future harm – the tort law challenge accepted?

Agnes Hellner 2022–2024

Stockholms universitet
Allocation of institutional responsibility for climate change mitigation in the Nordics: What can constitutional environmental law and (absence of) climate change litigation tell about the role of courts and legislatures?

Post doc-projekt inom rättsvetenskap

Syftet med anslagsformen är att ge nyligen disputerade forskare möjlighet att bedriva forskning på 80 procents tid under två år. På så sätt läggs grunden för en fortsatt akademisk karriär.

Anslag ges till forskare med stor potential att bedriva forskning av hög vetenskaplig kvalitet. Anslaget riktar sig till forskare som disputerat för maximalt tre år sedan och som är verksamma vid ett svenskt universitet. Forskarna kan även få medel för vistelse vid ett utländskt universitet eller forskningsinstitut. Den senaste utlysningen genomfördes 2022.

Alumni. Forskarna ingår i alumninätverket för rättsvetare och bjuds in till ett event när de senast beviljade forskarna firas.

Anslagen i siffror 2024

19

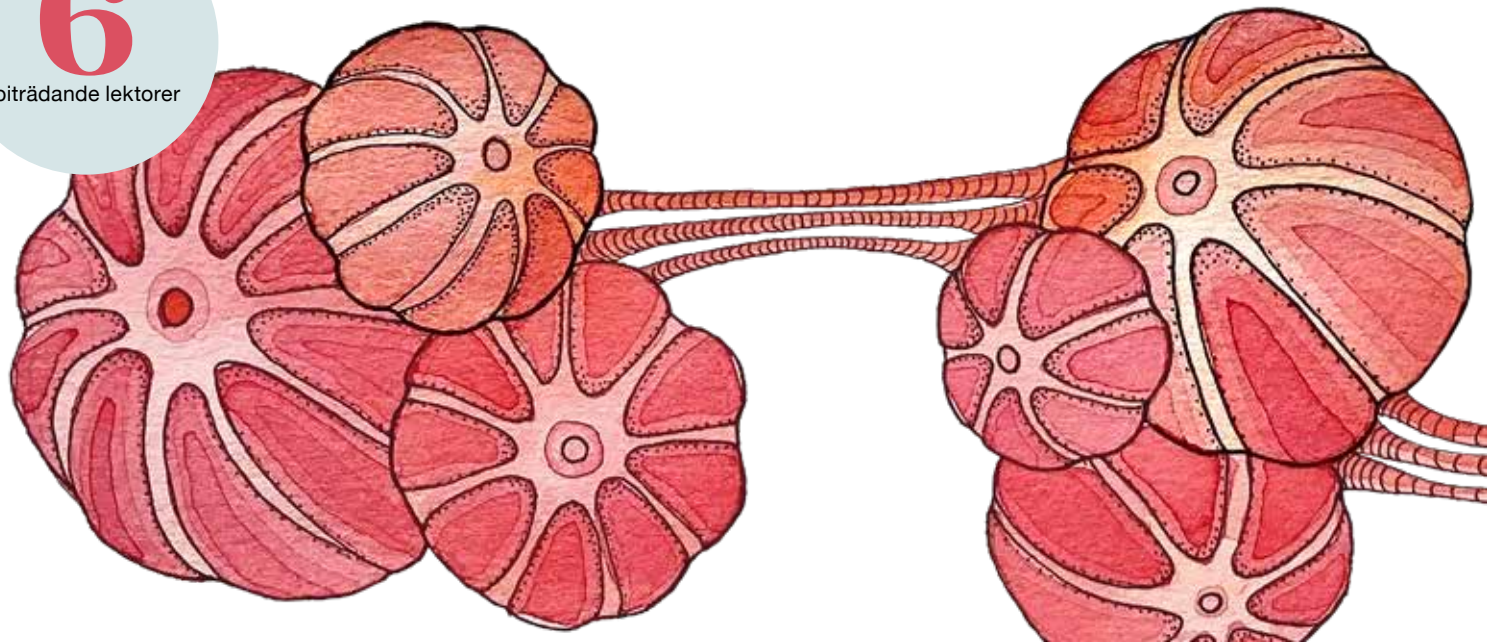
projektanslag

18

post doc-anslag

6

biträdande lektorer

FORSKNING/EKONOMI

141 Mkr

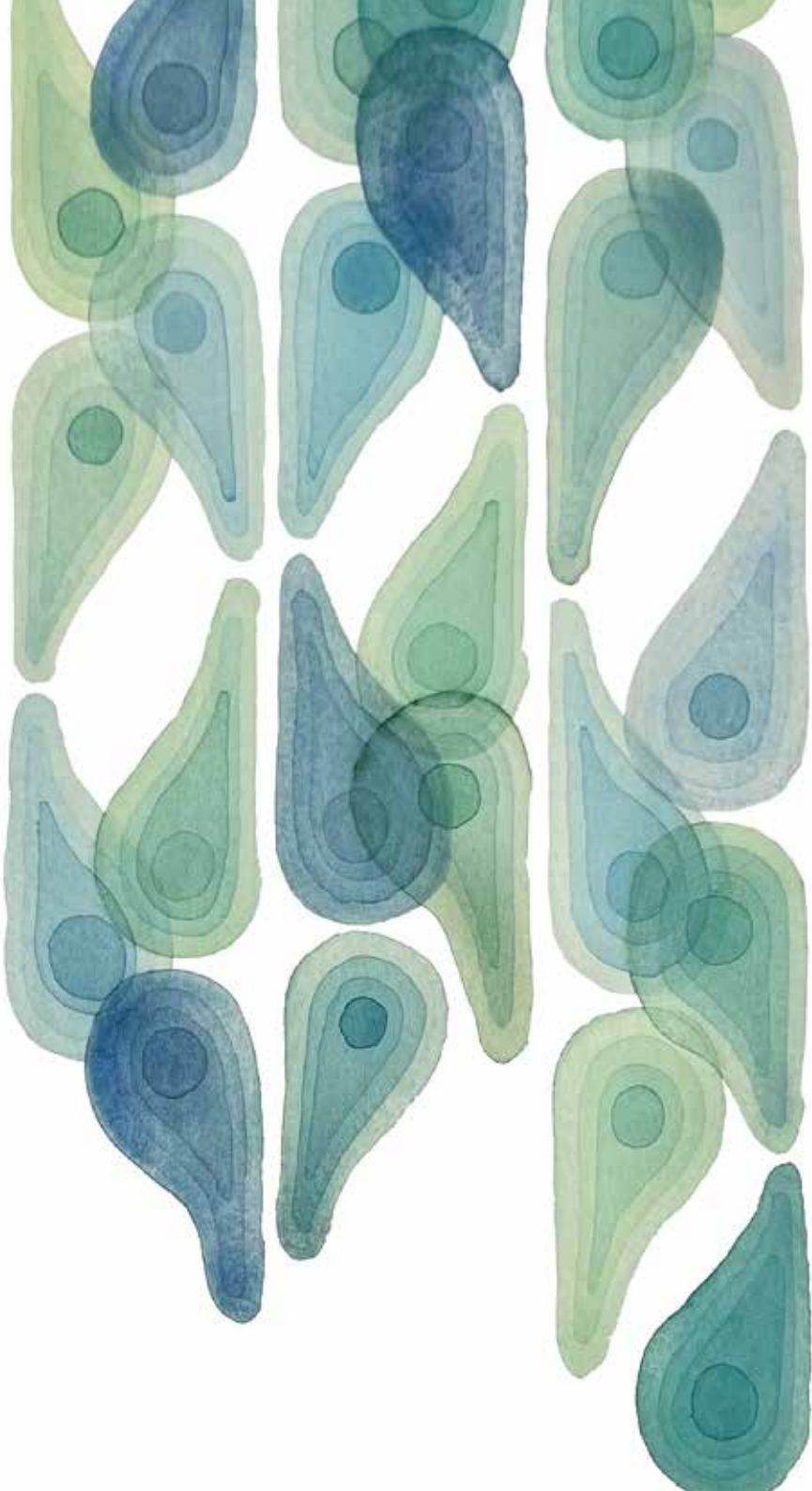
Sedan 2012 har stiftelsen beviljat drygt 141 miljoner kronor till 15 projekt inom ekonomiska vetenskaper. Under 2025 återupptas utlysningarna av projektanslag för de ekonomiska vetenskaperna.

FORSKNING/MEDICIN

330 Mkr

Sedan 2012 har stiftelsen beviljat totalt 330 miljoner kronor till 41 Ragnar Söderbergforskare i medicin. Den senaste utlysningen genomfördes 2019, ingen ny är planerad i nuläget.

konferenser

FORSKNING/KONFERENSER

1,2 Mkr

Tre forskare får möjlighet att arrangera varsin vetenskaplig konferens hos KVA.

GENOM ETT SAMARBETE mellan Ragnar Söderbergs stiftelse och Kungl. Vetenskapsakademien, KVA, får tre forskare, vars forskningsprojekt finansierats av stiftelsen, möjlighet att arrangera varsin vetenskaplig konferens hos KVA.

AVSIKTEN MED SATSNINGEN är att ge framstående, akademiskt yngre forskare möjlighet att arrangera en vetenskaplig konferens med internationellt erkända talare. På så vis vill vi främja forskningssamarbete och erfarenhetsutbyte mellan internationellt erkända forskare och svenska forskare, med särskilt fokus på forskare som är relativt tidigt i karriären.

DE FORSKARE som får möjlighet att arrangera varsin konferens i KVAs lokaler i Stockholm är:

- Alexander Pietras, Lunds universitet
- Heather Fors, Göteborgs universitet
- Julian Nowag, Lunds universitet.

KONFERENSERNA KOMMER att genomföras under 2025–2026 och ämnena spänner från tumörbiologi över beteendekonomi till konkurrensrätt och familjeföretagande.

två forskarporträtt

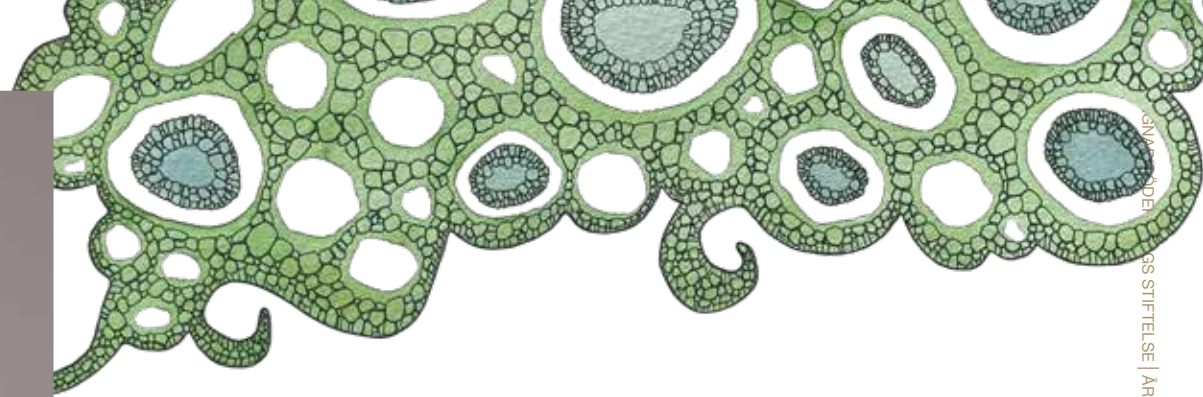
Anni Carlsson

Anni Carlsson kommer att arbeta på Försvarshögskolan med rättslig reglering av public service-medier i fredstid, kris och krig. Projektet ska analysera den lagstiftning som styr verksamheten och regeringens möjligheter att styra svensk public service. Anni är doktor i konstitutionell rätt och adjunkt vid Institutionen för operativ juridik och folkrätt på Försvarshögskolan.

Autilia Arfwidsson

Autilia Arfwidsson kommer att undersöka förutsättningarna för att använda AI för beskattning inom EU. Syftet är att ta reda på hur vi kan använda AI på bästa sätt och samtidigt behålla skattebetalarnas rättigheter. Detta kan öka möjligheterna att stoppa skattefusk och att få in skatt. Autilia är doktor i finansrätt vid Juridiska institutionen på Uppsala universitet.

Anni Carlsson

/Regulation of public service media in peacetime, crisis and war.

YTTRANDEFRIHET FÖR EN ÖPPEN OCH FUNGERADE DEMOKRATI

– De mest populära sociala medieplattformarna ägs idag av privata företag. Detta skapar nya utmaningar för det konstitutionella skyddet av yttrandefriheten, säger Anni Carlsson, doktor i konstitutionell rätt och adjunkt vid Institutionen för operativ juridik och folkrätt på Försvarshögskolan.

Sociala medieplattformar blir allt viktigare arenor för kommunikation i dagens samhälle. De både möjliggör och begränsar användarnas utövande av yttrandefrihet.

– Därför är jag intresserad av hur den grundlagsstadgade rätten till yttrandefrihet har anpassats och bör anpassas till det nya kommunikativa landskapet som domineras av sociala medier, berättar Anni.

Yttrandefriheten är en central rättighet. Yttrandefriheten är en av de mest centrala rättigheter som skyddas i grundlagar världen över. Grundlagsskyddet för yttrandefrihet gäller traditionellt främst gentemot staten och begränsar det allmännas möjligheter att begränsa individers yttranden. I dagens samhälle har dock de privatägda sociala medieplattformar stor makt över vad individer kan sprida och ta del av. Via innehållsmoderering sätter

populära plattformar, till exempel Facebook och X, gränser för vad som kan och inte kan sägas i det offentliga samtalet.

– Mitt syfte har varit att utreda vilka mekanismer det konstitutionella skyddet för yttrandefrihet erbjuder för att hantera den här nya situationen där privatägda globala företag, och inte bara statsmakten, har makt att bestämma över yttrandefrihetens gränser i samhället, förklarar Anni.

Internationella perspektiv

Anni har jämfört hur det konstitutionella skyddet för yttrandefrihet har anpassats till sociala medier i ett antal olika rättssystem. Hon har studerat amerikansk, tysk och svensk rätt samt hur frågan har hanterats inom ramen för Europakonventionen och EU-rätten.

– I USA har den viktigaste frågan varit om de sociala medieplattformarna själva kan hävda

”

Sverige sticker ut med en detaljerad reglering av yttrandefrihet i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Det har hittills visat sig vara utmanande att få in sociala medier inom ramen för de svenska yttrandefrihetsgrundlagarna.”

sin rätt till yttrandefrihet. Använder till exempel Facebook sin yttrandefrihet när de väljer att ta bort ett inlägg? I Europa har mer fokus legat på att väga plattformars och användares motstående intressen mot varandra, konstaterar Anni.

Sverige sticker ut med en detaljerade reglering av yttrandefrihet i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Det har hittills visat sig vara utmanande att få in sociala medier inom ramen för de svenska yttrandefrihetsgrundlagarna.

Public service-medier i fred, kris och krig
I sitt nya post doc-projekt, finansierat av Ragnar Söderbergs stiftelse, kommer Anni att arbeta på Försvarshögskolan med rättslig reglering av public service-medier i fredstid, kris och krig. Projektet ska analysera och kritiskt granska de rättsliga regler som styr verksamheten för de svenska public service-medierna, det vill säga SVT, SR och UR.

– En fråga som är särskilt intressant är regeringens möjligheter att styra public service när Sverige är i krig eller krigsfara. Jag kommer undersöka förhållandet mellan det konstitutionella skyddet för public service-mediernas yttrandefrihet och statens möjligheter att styra deras verksamhet, berättar Anni.

– Public service-mediernas roll i kampen mot desinformation är en annan central frågeställning. Sedan ska jag också analysera vilket skydd

public service-medierna har mot eventuella försök från auktoritära politiska krafter att kontrollera deras verksamhet. Samt göra jämförelser med andra länders reglering av public service.

Finns inte så mycket forskning

– Det finns inte så mycket forskning om yttrandefrihet inom public service ur ett rättsligt perspektiv. Jag läste i en tidningsartikel att det finns oklarheter kring hur mycket regeringen kan styra public service i kris och krig, vilket gjorde mig ännu mer intresserad av ämnet, säger Anni. Därför är ett mål att ta fram en heltäckande analys av de rättsregler som reglerar public service i Sverige.

Genom att granska regeringens möjligheter att styra public service vid kriser, som pandemier och terrorattacker, och i krig, hoppas Anni att forskningen kan bidra till att utveckla Sveriges förmåga att hantera framtida kriser och landets totalförsvar.

– Med tanke på att regelverket förändras och att public service fått ökad betydelse på grund av det oroliga omvärldsläget är detta extra viktigt idag, anser Anni.

Intresset för samhällsfrågor ledde till juridiken

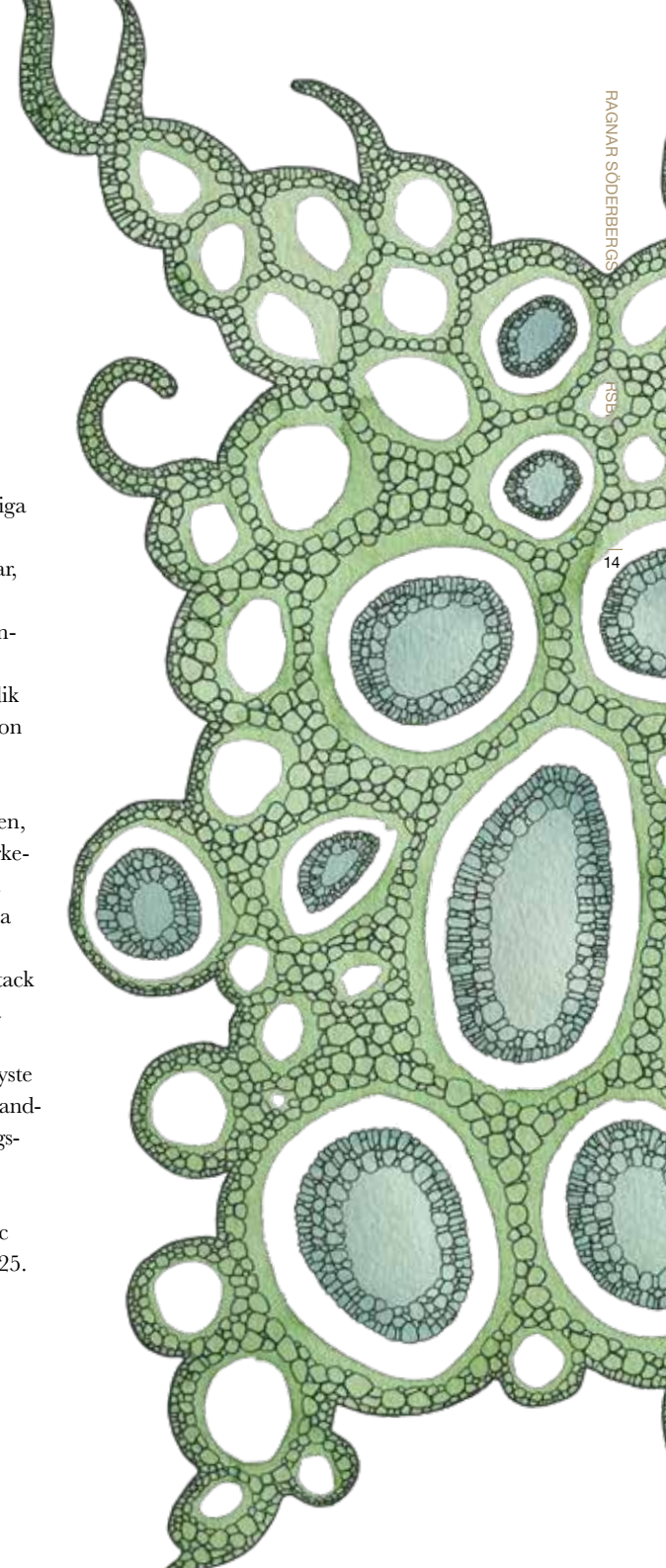
– Jag har alltid varit intresserad av samhällsfrågor och tycker att juridik är en bred och användbar utgångspunkt för att förstå samhällsfenomen.

Att forska kring yttrandefrihetsfrågor, mänskliga rättigheter och konstitutionell rätt var också något som dök upp ganska tidigt i mina tankar, menar Anni.

Anni är född i Finland i Träskända, Järvenpää norr om Helsingfors. Efter gymnasiet flyttade Anni till Sverige och studerade juridik vid Uppsala universitet. Efter examen satt hon ting i Uppsala och började sedan doktorera vid Uppsala universitet. Som doktorand var Anni gästforskare utomlands vid flera tillfällen, exempelvis vid University of California, Berkeley i USA och vid Humboldt-Universität Zu Berlin i Tyskland. Under doktorandstudierna blev Anni också mamma till tre pojkar.

– Avhandlingsarbetet drog ut lite på tiden tack vare barnen, men detta gav mig också ett bra perspektiv då det hände mycket inom sociala medier under dessa år. Försvarshögskolan utlyste en tjänst när jag var i slutfasen av min doktorandtid. Jag hade hört att de har en bra utbildnings- och forskningsverksamhet så tjänsten passar perfekt, avslutar Annie.

Anni påbörjar post doc-projektet om public service vid Försvarshögskolan i september 2025.

AI REVOLUTIONERAR FRAMTIDENS SKATTEHANTERING

– Skattemyndigheter världen över använder allt oftare AI för att effektivisera sin verksamhet. Detta gör att beskattning och rapportering kan göras snabbare och automatiskt. Möjligheterna att stoppa skattefusk och att få in skatt kommer att öka enormt, säger Autilia Arfwidsson doktor i finansrätt vid Juridiska institutionen på Uppsala universitet.

Syftet är att ta reda på hur vi kan använda AI på bästa sätt och samtidigt behålla skattebetalarnas rättigheter.

– I mitt nya forskningsprojekt kommer jag att undersöka förutsättningarna för att använda AI för beskattning. Skatteinsamlingen är en komplex verksamhet och här kan ökad digitalisering med hjälp av AI vara till stor hjälp, konstaterar Autilia.

Autilia kommer att kartlägga de tekniska lösningar och regelverk som gör AI-driven realtidsbeskattning och rapportering möjlig inom EU. Dessutom kommer hon att studera svenska förutsättningar men även jämföra med hur det ser ut andra länder i EU.

En helt ny process

– I många år har beskattning skett manuellt och retroaktivt. Med hjälp av AI är denna pro-

cess är på väg att förändras helt. Till exempel kan AI användas för automatisk generering av e-fakturor och för att snabbt analysera stora mängder finansiella data för att avslöja skatteflykt, berättar Autilia.

Autilia har fått post doc-anslag för rättsvetenskap 2024 från Ragnar Söderbergs stiftelse för sitt forskningsprojekt: Time to tax in the digital age: A study of AI-driven real-time tax administration in the EU.

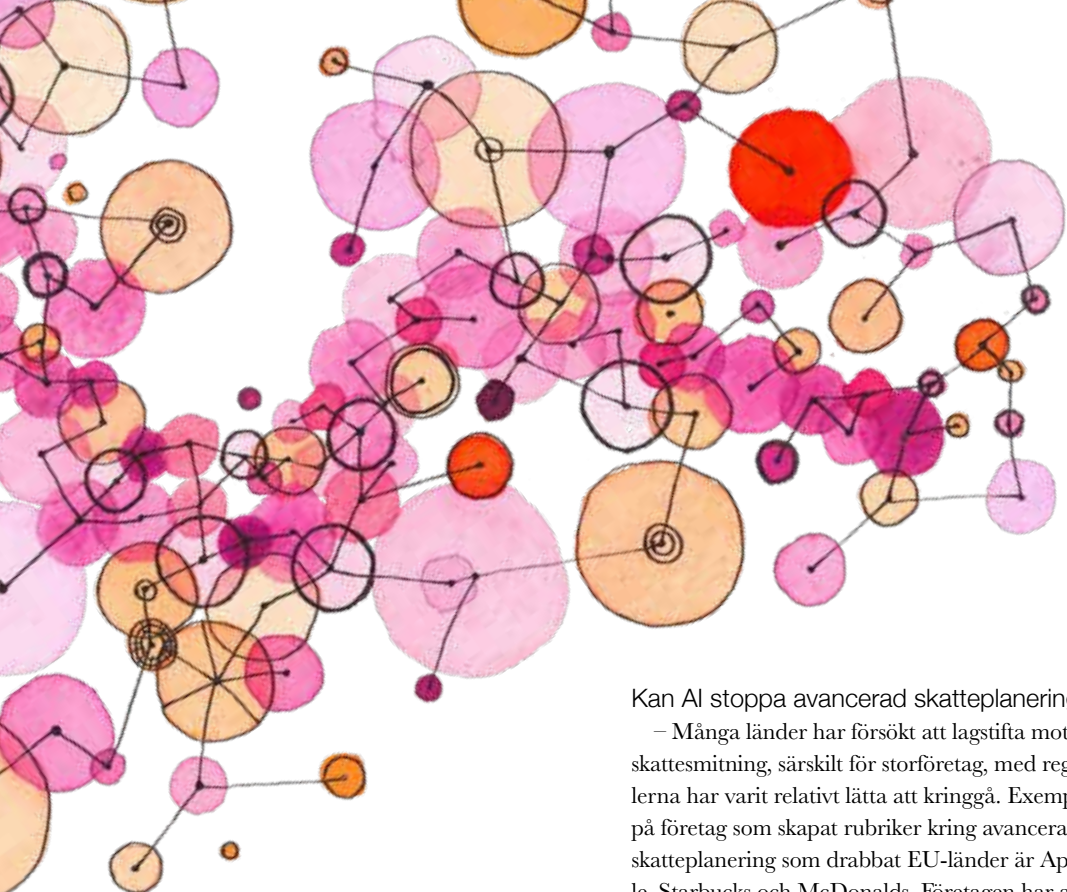
Samhällsfrågor är nyckeln

– Det hela började med mitt intresse för samhällsfrågor kring hur vi bygger vårt samhälle. Det är enormt viktigt att välfärdstarten drar in pengar, till exempel genom skatt, för att finansiera service till en alltmer åldrande befolkning, menar Autilia.

Autilia Arfwidsson

/Time to tax in the digital age: A study of AI-driven real-time tax administration in the EU.

Kan AI stoppa avancerad skatteplanering?

– Många länder har försökt att lagstifta mot skattesmitning, särskilt för storföretag, med reglerna har varit relativt lätta att kringgå. Exempel på företag som skapat rubriker kring avancerad skatteplanering som drabbat EU-länder är Apple, Starbucks och McDonalds. Företagen har alla varit i fokus för anklagelser om att de använder sig av metoder för att minimera sina skatter inom EU, konstaterar Autilia.

Skatteplanering har blivit en het politisk fråga, eftersom det innebär att stora multinationella företag betalar mycket lägre skatter än småföretag och privatpersoner. Detta har väckt oro då skatteflykt leder till förlorade skatteintäkter för EU-länder, vilket påverkar offentlig service och välfärd.

Vem kontrollerar AI?

– Det är viktigt är att se över lagstiftningen så den hänger med när beskattning och rapportering sker närmare realtid. För några år sedan i Nederländerna blev till exempel många föräldrar felaktigt anklagades för bidragsfusk och fick betala tillbaka sina föräldrabidrag.

”

Skatteplanering har blivit en het politisk fråga, eftersom det innebär att stora multinationella företag betalar mycket lägre skatter än småföretag och privatpersoner. Detta har väckt oro då skatteflykt leder till förlorade skatteintäkter för EU-länder, vilket påverkar offentlig service och välfärd.”

Det visade sig att skattemyndighetens algoritmer använde diskriminerande kriterier, som etnisk bakgrund. Det ledde till att föräldrar med invandrarbakgrund blev drabbade. Självklart måste det finnas kontrollfunktioner som fungerar på ett ansvarfullt sätt, säger Autilia.

Hybrid mismatchar i internationella transaktioner

– När jag studerade juridik på Uppsala universitet blev jag extra intresserad av skatterätt, som i sin tur ledde till ämnet för min doktorsavhandling med fokus på hybrida mismatchningar. Det vill säga när multinationella företag utnyttjar glapp i lagstiftningen mellan länder för att sänka deras totala skattebörda. I min avhandling analyserade jag hur hybrida mismatch i internationella transaktioner hanteras inom EU-rätt och skatteavtalsrätt, berättar Autilia.

EU-reglerna stoppar inte multinationella bolagens skatteflykt

För att motverka problematiken med hybrida mismatchningar har EU och OECD tagit fram nya regler som för många länder är tek-

niskt komplexa och kräver samspel med andra skatteregler, EU-rätt och internationella avtal.

– Min analys visar att de nya att EU-reglerna ofta brister i tydlighet och är svåra att använda. Reglerna är lätta att planera runt och därför behöver de göras om eller tas bort, anser Autilia

Stort intresse för internationella frågor

Autilia har en bred internationell erfarenhet. Hon har varit gästforskare vid Harvard Law School, undervisat i skatterätt på Uppsala universitet och Handelsrätten, samt arbetat vid Sveriges ambassad i Indonesien.

– För mitt fortsatta forskningsarbete valde jag att söka anslag hos Ragnar Söderbergs stiftelse. De har ett mycket bra nätverk och tar hand om sina forskare på ett seriöst sätt. Nu ser jag fram emot att bidra till att skapa en mer effektivt och rättvis skatteadministration med hjälp av AI, avslutar Autilia.

RESULTATRÄKNING

Tkr	2024-01-01 2024-12-31	2023-01-01 2023-12-31
Stiftelsens intäkter		
Utdelningar	34 160	22 956
Ränteintäkter	488	313
Övriga rörelseintäkter	1	29
Summa stiftelsens intäkter	34 650	23 298
Stiftelsens kostnader		
Övriga externa kostnader	-2 745	-3 172
Personalkostnader	-1 567	-2 187
Summa stiftelsens kostnader	-4 312	-5 359
Förvaltningsresultat	30 338	17 939
Resultat efter finansiella poster	30 338	17 939
Årets resultat	30 338	17 939

VÄRDEPAPPER /ANTAL AKTIER

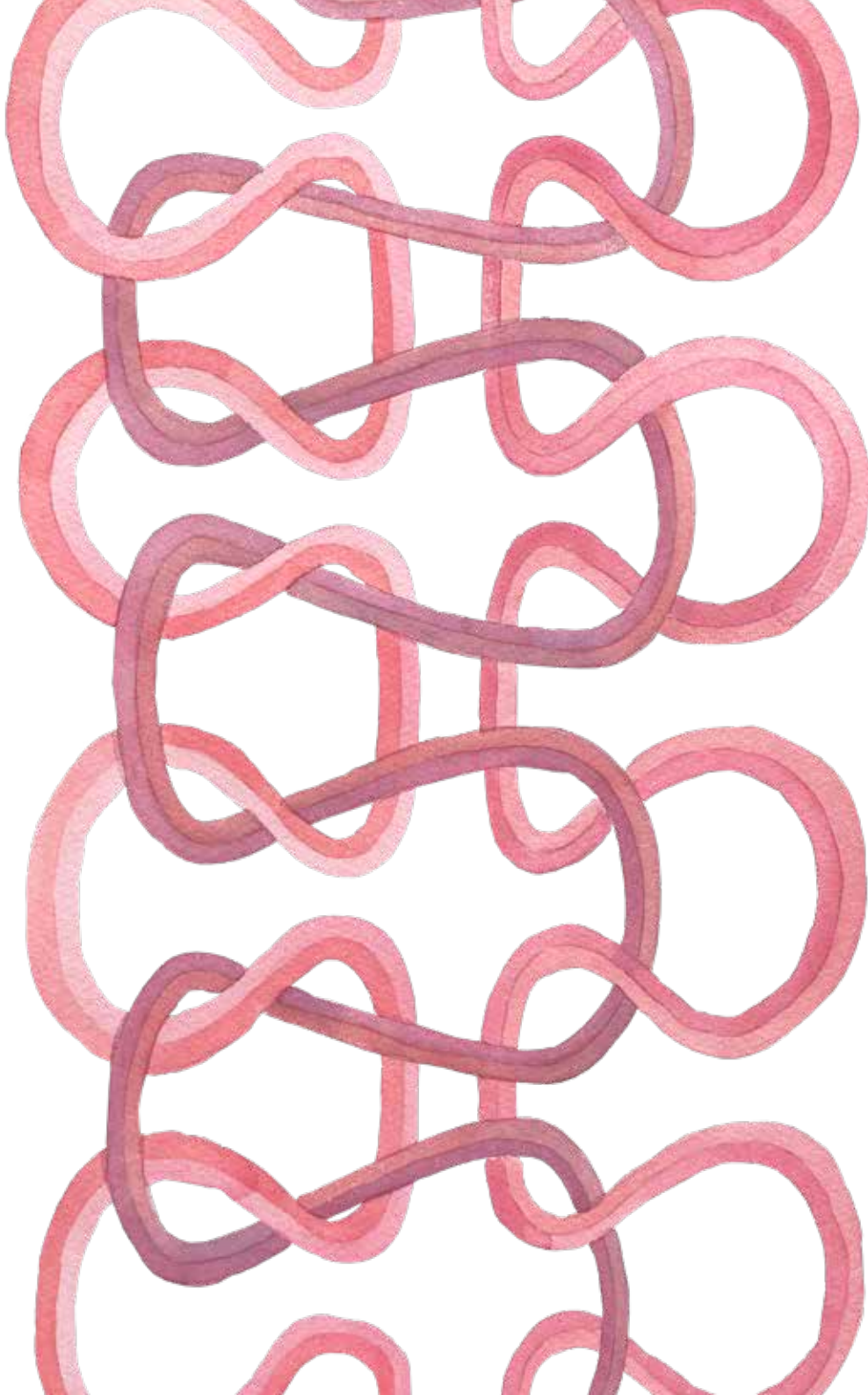
Ratos AB, A och B	27 328 329
Marknadsvärde 31 december 2024, tkr	926 957

BALANSRÄKNING /TILLGÅNGAR

Tkr	2024-12-31	2023-12-31
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Finansiella anläggningstillgångar		
Andra långfristiga värdepappersinnehav	520 772	520 772
Andra långfristiga fordringar	36	36
Summa finansiella anläggningstillgångar	520 808	520 808
Summa anläggningstillgångar	520 808	520 808
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Kortfristiga fordringar		
Övriga fordringar	118	1 459
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	90	175
Summa kortfristiga fordringar	208	1 633
Kassa och bank		
Kassa och bank	24 817	1 484
Summa kassa och bank	24 817	1 484
Summa omsättningstillgångar	25 024	3 117
Summa tillgångar	545 832	523 925

BALANSRÄKNING /EGET KAPITAL & SKULDER

Tkr	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL		
Bundet eget kapital		
Bundet eget kapital vid räkenskapsårets början	354 097	354 097
Bundet eget kapital vid räkenskapsårets slut	354 097	354 097
Fritt eget kapital		
Fritt eget kapital vid räkenskapsårets början	136 521	160 055
Beviljade och återförda anslag	-21 917	-41 473
Årets resultat	30 338	17 939
Fritt eget kapital vid räkenskapsårets slut	144 943	136 521
Summa eget kapital	499 040	490 618
Långfristiga skulder		
Beviljade ej utbetalda anslag	26 644	18 983
Summa långfristiga skulder	26 644	18 983
Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	89	231
Skatteskuld	-	5
Beviljade ej utbetalda anslag	19 640	13 672
Övriga skulder	86	122
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	333	294
Summa kortfristiga skulder	20 148	14 323
Summa eget kapital och skulder	545 832	523 925

STYRELSE & KANSLI

Foto: Slavash Pournouri

Styrelsen

Viktor Söderberg
Ledamot

Jenny Parnesten
Ordförande

Erik Stern
Ledamot

Karl Söderbaum
Vice ordförande

Ann Stern
Suppleant

Anna Söderbaum
Suppleant

Pierre Söderberg
Suppleant

Markus Söderberg
Suppleant

Kansli

Ragnar Söderbergs stiftelse

Organisationsnummer: 802008-1306

Besöksadress: Kungsträdgårdsgatan 18,
Stockholm

Postadress: Box 7079, 103 87 Stockholm

Webb: soderbergs.se

Allmänna frågor: kansli@soderbergs.se

Ragnar Söderberg utanför Ratos dåvarande huvudkotor med Stockholms ström i bakgrunden.

Foto: privat ägo

STIFTELSENS HISTORIA

DEN 5 MAJ 1960 grundade Ragnar Söderberg stiftelsen som bär hans namn genom en grunddonation på 20 000 stamaktier i Ratos, motsvarande ett värde på 6,5 miljoner, till stiftelsen. Med grundandet av stiftelsen ville han skapa en stabil ägarstruktur i familjeföretaget Ratos och bidra till angelägna samhällsnyttiga ändamål.

RAGNAR SÖDERBERG (1900–1974) var företagsledare i familjeföretagen Söderberg & Haak och Ratos samt hade en rad poster i bolagsstyrelser bland annat inom Wallenberg-sfären. Han var också Norges generalkonsul i Stockholm, ledamot i UD:s kommitté för antagning av attachéer och ordförande i Stockholms handelskammare. Ända sedan starten har familjens engagemang i stiftelsen varit starkt och styrelsen utgörs alltså av ättlingar till grundaren.

STIFTELSENS STADGAR säger att den ska främja ”vetenskaplig forskning och vetenskaplig

undervisnings- eller studieverksamhet av landsgagnelig innebörd, varvid företrädesvis de ekonomiska, medicinska och rättsvetenskapliga områdena skola komma i fråga”.

Detta har kommit till uttryck på olika sätt genom åren och även om forskningsanslag hela tiden varit huvudinriktningen, så har även vetenskapliga priser, donationsprofessorer och kulturaktiviteter finansierats. Sedan starten har vi delat ut över en miljard kronor till forskare och forskning i Sverige.

UNDER TIDEN som stiftelsen funnits har det forskningspolitiska landskapet genomgått stora förändringar. Även om donationen 1960 var stor och betydelsefull så var staten då den dominerande forskningsfinansiären.

Idag är läget ett helt annat och externa finansiärer som företag och stiftelser har blivit allt viktigare för forskarna. Stiftelsen vill vara en betydelsefull aktör i detta landskap och arbetar aktivt för att identifiera var vi kan göra stor nytta för forskare och forskning i Sverige.

**Ragnar
Söderbergs**
STIFTELSE

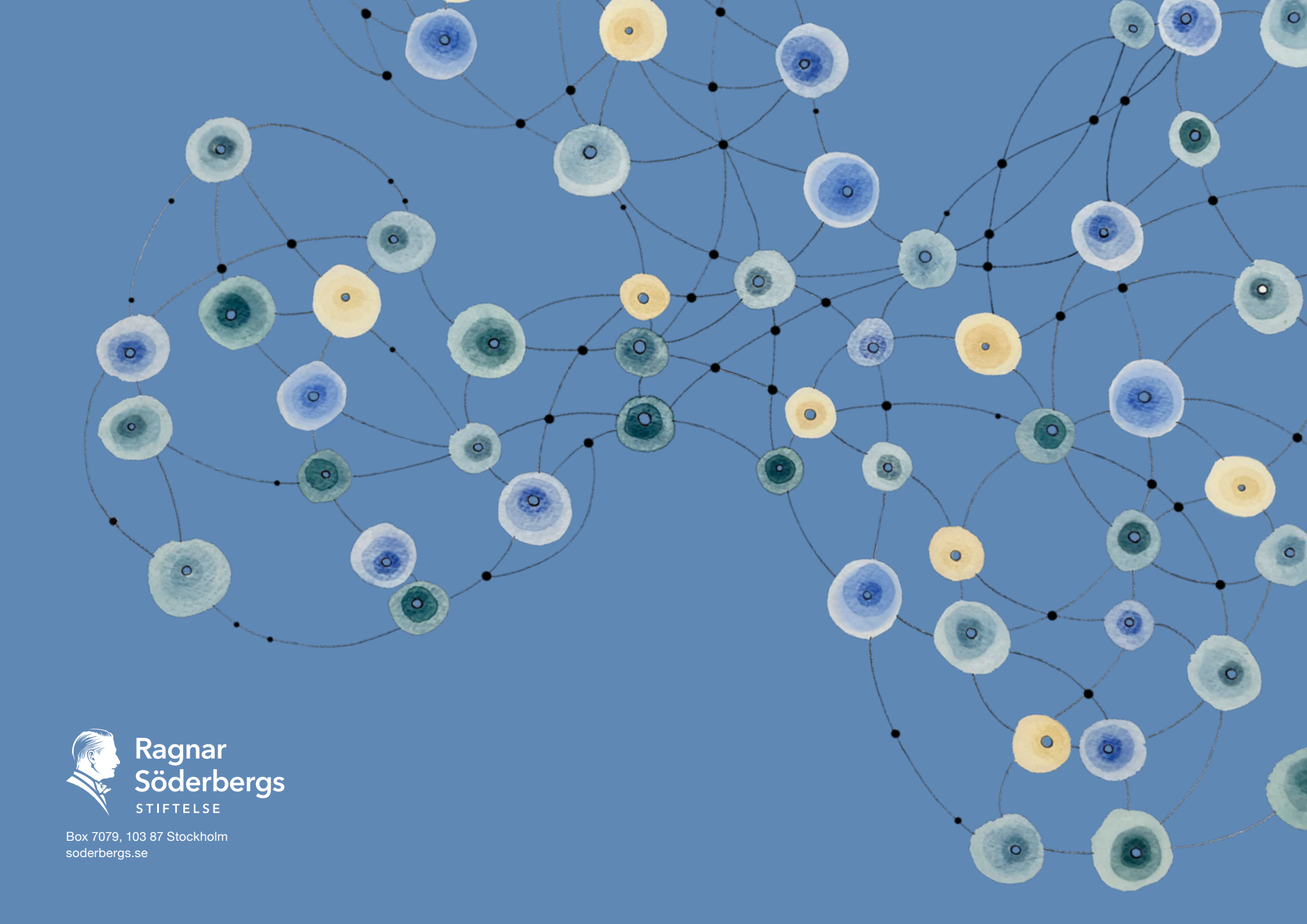
Ragnar Söderbergs stiftelse
Årsberättelse 2024

Illustrationer: Josefina Söderberg och Maja Säfström

Form och text: Pluralis the Agency

Foto: Tobias Björkgren

© Ragnar Söderbergs stiftelse, 2025

Ragnar
Söderbergs
STIFTELSE

Box 7079, 103 87 Stockholm
soderbergs.se